

Čís. 17169.

Nezanikl-li zaručený závazek hlavního dlužníka již dříve, promlčuje se závazek rukojmního (§ 1346 obč. zák.) nebo rukojmního a plátce (§ 1357 obč. zák.), převzatý rukojemskou smlouvou, teprve v třiceti letech.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1939, Rv I 2415/38.)

Podle ujednání ze dne 17. února 1924 odevzdala žalující firma Heřmanu F. (bydlícímu na Slovensku) zastupitelství piva vyráběného žalobkyní pro obvod J.-R. a žalovaný se zaručil jako rukojmí a plátce za všechny závazky Heřmana F., které vzniknou z uvedeného obchodního spojení. Žalovaný souhlasil i s doložkou, že Č. B., sídlo žalobkynino (v zemi České), jsou místem plnění a místem sudiště. Tvrdíc, že jí Heřman F. za dodání inventáře, piva a nádob na pivo zůstal dlužen ke dni 8. září 1926, kdy ohlásil vyrovnání u sedrie v R. S., určitou pohledávku, z níž není dosud zaplaceno 28.661 Kč 35 h, domáhá se žalobkyně zaplacení uvedené částky na žalovaném jako rukojmím a plátci žalobou podanou u soudu dne 4. srpna 1936. Žalovaný namítl mimo jiné i promlčení zažalovaného nároku podle § 1486 obč. zák. Nižší soudy zamítly žalobu a odvolací soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Jde vesměs o pohledávání za dodané věci a jinaká plnění v obchodním provozování po případě o náhradu za nevrácený půjčený inventář, tudíž nejde-li o závazek smluvní, jde o nárok na náhradu škody (§§ 979, 1295 obč. zák.). Tato pohledávání se promlčují podle §§ 1486 č. 1 a 1489 obč. zák. ve třech letech, počínaje od dospělosti po případě od doby, kdy poškozený zvěděl o škodě a osobě škůdcově. To obojí tu bylo již dne 8. září 1926. Byly tedy žalované nároky v době podání žaloby, t. j. dne 4. srpna 1936 proti hlavnímu dlužníkovi promlčeny, a je-li tomu tak, byly promlčeny i proti žalovanému jakožto rukojmímu a plátci a nemohou býti uplatněny ani proti němu.

Nejvyšší soud uložil soudu prvé stolice další jednání a nové rozhodnutí.

Důvody:

Kromě výtky, že se odvolací soud nezabýval výší zažalované pohledávky, brojí dovolatelka proti napadenému rozsudku s toho hlediska, že proti hlavnímu dlužníku jeho pravoplatně potvrzeným vyrovnáním, v němž byla její pohledávka uznána, nabyla podle § 62, odst. 1, starého slovenského vyrovnacího nařízení č. 4070/1915 M. E. exekučního titulu. Z toho dovolatelka dále dovozuje, že tím místo původní tříleté promlčecí lhůty ve smyslu nařízení ministerstva spravedlnosti č. 105/1858 ř. z. nastoupila promlčecí doba třicetiletá. při nejmenším pro kvotální část její pohledávky, takže tato část z toho důvodu není promlčena proti hlavnímu dlužníkovi a tedy ani proti žalovanému, poněvadž se pohledávka z rukojemství zvlášť nepromlčuje.

V tom jest dáti dovolatelce za pravdu, neboť závazek rukojmího nebo rukojmího a plátce z rukojemství jest jako takový závazkem zvláštního rázu. Promlčení nároku z uvedených rukojemských závazků se proto řídí zásadně předpisy o promlčení závazků z rukojemství a nikoliv předpisy, jež se týkají promlčení nároku proti hlavnímu dlužníkovi. Při posuzování této otázky jest ovšem přihlížeti i k ustanovení § 1363 obč. zák., že závazek rukojmího zaniká poměrně se závazkem dlužníka, kterýžto předpis platí i o rukojmím a plátci, poněvadž i na něho se vztahují veškeré předpisy o rukojmím, pokud výslovně nestanoví, že se vztahují výhradně a jedině na rukojmího (srov. rozh. č. 15739 Sb. n. s.).

V příčině závazku rukojmího — po případě rukojmího a plátce — jako rukojmího není zvláštního předpisu o promlčecí lhůtě a platí tu proto zásadně pravidlo § 1478 obč. zák., podle něhož je promlčecí lhůta třicetiletá.

Pohledávka žalobkynina proti hlavnímu dlužníkovi nezanikla, pokud žalobkyně nabyla proti němu promlčecí lhůty exekučního titulu podle § 62, odst. 1, starého slovenského vyrovnacího řádu, hledíc k uvedenému nařízení min. spravedlnosti č. 105/1858 ř. z., ježto vyrovnání, pokud tvoří exekuční titul, jest pokládati za »narovnání zakládající exekuci«, a nemůže se proto ani žalovaný domáhati zániku uvedené části svého závazku z důvodu promlčení ve smyslu § 1363 obč. zák.

Nižší soudy však vycházely z jiného právního názoru na věc a proto nezjistily výši pohledávky, za kterou žalovaný podle vyložených zásad ještě ručí. Podotýká se ještě, že pouhé uznání pohledávky hlavním dlužníkem buď vůbec, nebo zvlášť ve vyrovnání žalovaného neváže, když ve sporu výši pohledávky popíral. Ani to, že žalobkyně nabyla exekučního titulu proti hlavnímu dlužníkovi, nemá v otázce výše pohledávky významu v poměru k žalovanému.

Z toho důvodu nemohl dovolací soud sám ve věci rozhodnouti a, poněvadž bude v této příčině zřejmě třeba jednání před soudem první stolice, bylo rozhodnuto, jak uvedeno ve výroku.

Bude nyní na soudu první stolice, aby — řídě se projevenými právními názory nejvyššího soudu — zjistil výši pohledávky, za niž žalovaný následkem svého závazku jako rukojmí a plátce ručí, a aby o žalobním nároku omezeném na zaplacení částky 15.335 Kč 25 h s přísl. — znova rozhodl.

Čís. 17170.

Přípustnost pořadu práva pro nárok proti státu (poštovní správě) na náhradu škody vzešlé nesprávným postupem poštovního orgánu při doručení soudní zásilky.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1939, R II 500/38.)

Srov. rozh. č. 11707 Sb. n. s.